

Izhaja — izvenredni ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Františka Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijska lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L. 7.—, pol leta L. 32.— in celoletno L. 60.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 stot. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L. 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L. 2.—. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Františka Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Nova krvava nasilstva in požigi na dan volitev v Istri. V Čezarjih so fašisti sežgali 5 kmečkih hiš. - Fašisti streljali v Marezigah na volilce, zbrane pred voliščem. Fašisti ubili enega kmeta na cesti. - Volilni komisariji devali našim volilcem s silo v zavitek glasovnice. Orožniki zaprli naše volilce, ker niso volili za fašiste.

JAVNO NASILJE (§ 87). UMOR (§ 134).

Volilni dan v Marezigah pri Kopru. Ze takoj ob 7. zjutraj so se volilci v Marezigah zbrali pred šolo, da pojejo glasovate. Volilce je bilo zastraženo od vojakov in orožnikov. To je napravilo na vse domačine zelo povoljen vtis, ker jim je bila prisotnost vojakov in orožnikov nekako prijetno zagotovilo, da se bo vršilo vse v miru in redu. Z moškimi so prišle tudi ženske, ki tisti dan niso bile šle v Trst z mlekom kakor po navadi.

Seveda so prišli volilci na volišče brez vsakega orožja. Glasovanje se je začelo malo pred 10. uro in vse je bilo popolnoma mirno. Ob tej uri je prišlo v Marezige 11 fašistov iz Kopra. Bili so vsi našeljeni in so začeli razgrajati čim so prišli v vas. En hip so se ustavili v gostilni »Grimaldi«, kjer so naročili kosilo. Nato so začeli korakati gor in dol po vasi ter so kričali »abasso i sciavi«, »morte ai sciavi« in podobno. Po zidovih šole, občinske hiše in zvoniku so narisali več karikatur, ki so bile žaljive za vasčane. Volilci so bili ves ta čas popolnoma mirni in se niso dali zapeljati z izzivanjem fašistov, ki so hoteli na vsak način izzvati nered in s tem preprečiti volitve. Ko so videli, da s samim izzivanjem ne bodo dosegli svojega namena, so vrgli pred cerkvi eno bombo, ki se je raztrgala. Tudi sedaj so volilci ostali popolnoma mirni, tembolj, ker so bili orožniki zraven in so ljudje mislili, da bodo že oni zapodili razgrajanje.

Ko so fašisti videli, da jim tudi bomba ni zalegla, so legli na tla v pravilni strelski vrsti za zidom vaškega kmeta, revolverje so postavili na zid in jih namerili proti volilcem. En fašist je tedaj začel »komandirati« uno, due, tre... in zaporedne salve so se sipale proti zbranim volilcem. Ljudstva se je tedaj polotila velika groza in jeza. V silobranu je posego po edinem orožju, ki mu je bilo na razpolago — po kamenju in se je razjarjeno vrglo proti napadalcem. Napadalci so se začeli umikati in so pri tem streljali dalje. Posledica tega spopada je bila: štiri fašisti mrtvi, dva sta se pogrebala, dočim se jih je pet rešilo v Koper. Tam so takoj alarmirali svoje tovariše, ki so se na tovornem avtomobilu odpeljali proti Marezigam. Ker je bila pot pokvarjena, so morali pustiti avtomobil pri Vaganu in so od tu nadaljevali peš. Med potjo so srečali nekega domačina. Ustavili so ga in vprašali, od kod je. Mož jim je povedal, da je iz Marezig. Čim je izustil to besedo, so ga ubili in pustili na cesti.

Ko so prišli k prvim hišam v Marezigah in ko so ljudje slišali njihove prve strele in pokanje granat, je nastal v vasi velik strah, ženske so začele vriskati, možje so se poskrili, živina je preplašena tekala sem in tja po polju. Tako je bila v Marezigah zamačena volilna svoboda. V začetku so voljaki in orožniki gledali vse to srednjeveško divjanje križem rok. Pozneje so se voljaki postavili proti fašistom in so jih zapodili iz vasi. V tem hipu je vas obkoljena in vojaštvo ne pušča nikogar ne v vasi ne iz vasi.

JAVNO NASILJE (NAJTEŽJI SLUČAJ NEVARNE GROZNJE, §§ 99 in 100). OROŽNIKI ZAPRLI LJUDI, KER SO SE POSLUŽILI PRAVICE, KI JIM JO DAJA § 2 a KAZ. ZAKONA. GROBA KRŠITEV VOLIVNEGA ZAKONA. JAVNO NASILSTVO (NASILEN VPAD V TUJO NEPREMICNINO, § 83; HUDOGLASNO ZLOBNEGA POSKODOVANJA TUJE LASTNINE, § 85 a, b; KAZEN: DO SMRTNE TEŽKA JEČA, § 86, DRUGI ODST.).

Opptali. Fašisti so odjemali ljudem glasovnice ter grozili, da bodo 16. ali 17. t. m. zažgali vasi, če se ne bodo glasovali za njihov blok. Onim volilcem, ki so glasovali za nje, so veleli iti v gostilno, da lahko tam pijejo in jejo, ker da je že vse plačano.

V soboto, 14. t. m., so orožniki zaprli več naših ljudi, ker so nagajali fašiste, ki so jim vdiral v domove in iskali nasilno glasovnico. Od fašistov ni bil nihče ranjen.

Glasovnice so prejemali ljudje v volilni sobani od članov komisije in so ti kar sami pomagali volilcem staviti glasovnice v kuverte. V volilni sobani je bila samo miza, pri kateri je sedela volilna komisija. Kabinete ni bilo. Proti takemu postopanju sta se uprila republikanska zaupnika in se v znak protesta odstranila. Naš zaupnik ni bil navzoč, ker je moral zbežati že v soboto zvečer. V soboto popoldne so ga namreč zopet obiskali fašisti na domu ter mu v hiši tako vse razbili, da je ostal sam pod. Hiši so prizanesli z ognjem, ker je bila zraven hiša neke sirote. Neke vročokrvna ženska italijanske narodnosti je pri tej priliki rezala blazine z nožem.

ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101). TELESNA POSKODBA (§ 411). OROŽNIKI KRŠI SVOJE SLUŽBENE PREDPISE. GROBA KRŠITEV VOLIVNEGA ZAKONA.

Barbana. Dva tri dni pred volitvami je brigadir iz Barbane pretepel nekega volilca, ki mu je rekel, da glasujejo Hrvati lahko za Hrvate. Na dan volitev so naši ljudje prinesli glasovnice z lipovo vejico s seboj na volišče. Fašistovski pa so bile položene v kabineto. Ko se je opazilo, da je kup teh glasovnic vedno enak, je brigadir zaprl nekaj ljudi v vojašnico. Vsakemu volilcu, pri katerem je našel glasovnico Jugosl. nar. stranke, jo je brigadir raztrgal. Poročnik, komandant prezidija, je, očitno v volilnem lokalu samem, jemal volilcem glasovnice z lipo ter jim stavil z raznimi opaskami v kuverto fašistovski. Brigadir je tudi dejansko napadel naše volilce ter jih pretepel.

FAŠISTI IN OROŽNIKI NAPADLI VOLILCE Z BOMBAMI IN SAMOKRESI (§ 99).

Pazin. Do 11. ure ni bilo še nobenega našega volilca na volišče razen onih iz mesta zamega. Ob 11. uri je prišlo večje število naših volilcev. Tedaj pa so tržaški fašisti, katere je povabil veleposestnik Baksa iz Lindara, v družbi z orožniki napadli volilce z bombami

in samokresi ter ljudstvo razgnali. Tako je lahko volilo samo 20 naših volilcev.

JAVNO NASILJE (§ 99). OROŽNIKI NISO VRŠILI SVOJE SLUŽBE.

Lindar. V Lindaru so fašisti raztrgali ljudstvo z bombami in orožjem, nakar je mučenik našemu narodu zavrela kri in je, ko je videl, da so orožniki v zvezi z napadalci in da se zaman zateka k njim po pomoč, obupan zgrabil za orožje ter začel streljati na fašiste. Ti dve poslednji vesti imamo iz fašistovskih ust.

ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101). JAVNO NASILJE (§§ 1 in 15 ZAK. OD 26. 1. 1907). TELESNA POSKODBA (§ 411).

Poreč. 5. sekcija. Gruha fašistov se je postavila 100 do 150 korakov pred volišče ter nasilno odzemale našim volilcem glasovnice Jugoslovenske narodne stranke. Pri tem so volilce tudi pretepali s palicami. Vsak volilec je moral nato iti na volišče. Predsednik komisije je zahteval od vsakega volilca, da stavi vprico cele komisije glasovnico fašistovskega bloka v kuverto in je v tem smislu tudi sam ljudem pomagal. Brez drugega se je dovolilo onim volilcem, ki so se takemu volilnemu postopanju uprli, iti v volilno kabineto. Seveda je bilo le malo takih in jih je čakalo drugo razočaranje. Predsednik sam je šel za volilecem pokukat v kabineto, katero glasovnico stavi v kuverto. Bil je pa še drug pripomoček za zamačeno »svobodo in popolno tajnost« glasovanja. Strehu volilnega lokala je iz stekla in je bila polna fašistov kakor tudi volilna dvorana sama. S strehe pa so fašisti videli, kako glasovnico stavi volilec v kuverto. Nekaterim našim volilcem se je vneseno posrečilo vtiho dati glasovnico Jugosl. nar. stranke na volišče. Zato so bili po oddaji glasu zunaj tepeni od fašistov. Predsednik komisije je bil celo tako postrežljiv, da je kar sam glasoval za volilce. Ko so namreč nekateri volilci prišli pred komisijo, se je prepiral o njih vpisu v volilnem imeniku ter jim nato dejal, da lahko odidejo, da če jim on reče, da so že glasovali, da potem so že glasovali. Predsednik te slavne volilne komisije je bil veleni gospod doktor Corva.

KRŠITEV KRALJEV ODLOKA PROTI BOMBAM IN RAZSTRELIVOM. ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101). JAVNO NASILJE (NEVARNA GROZNJA, § 99). GROBA KRŠITEV VOLIVNEGA ZAKONA.

Medulin. Par dni pred volitvami so vrgli fašisti pred neko hišo dinamit, kar pa ni povzročilo nikake škode. Veleni gospod volilni komisar Bacich, kancelist pri prokuraturi puškega tribunala, je v nedeljo pri volitvah zahteval, da se volilec prepove dostop v volilno kabineto in naj volilci kar odprto glasujejo. Orožniki in fašisti so pa obenem grozili z bombami itd. Ljudstvo se je sililo udalo in glasovalo tako protizakonito in tajno. Vse hrvatski volilci so se odzemale glasovnice, pri čemer je prav pohvalno pomagal orožniki brigadir.

OROŽNIKI KRŠILI VOLIVNI ZAKON IN IZZVALI PRETEP.

Zminj. Orožniki so zahtevali od naših ljudi, da glasujejo za fašistovski blok. Ker ljudje niso hoteli temu ugoditi, so se podali domov, ne da bi glasovali, temveč, ker so bili navzoči fašisti oboroženi. Neki orožnik je prišel pretepati nekega volilca, radi česar je prišlo do pretepa med orožniki in fašisti na eni ter našimi ljudmi na drugi strani.

GROBA KRŠITEV VOLIVNEGA ZAKONA. IN ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101).

Pomer. V tej sekciji je le ljudstvo odstranilo z volišča, ker so fašisti zahtevali, da se glasuje protipostavno netajno in se je njih želja ugodilo.

KRŠITEV VOLIVNEGA ZAKONA. JAVNO NASILJE (NEVARNA GROZNJA, § 99). ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101).

Hrelji. Glasovnice je tu odzemale našim ljudem neki Anton Fortunato, mesar iz Vodnjana, ter jim nudil fašistovske. Istotako so ponujali fašistovske glasovnice tudi člani komisije in orožniki. Ljudje so postali zmedeni in so se podali domov. Tedaj pa se jim je stavil proti neki fašist podpiran od orožnikov ter jim z bombami v roki zapretil: »Ali nazaj na volišče ali pa vržem med vas bombo.« Ljudje so se terorizirani vrnili na volišče ter glasovali za listo bloka.

ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101).

Boršt. Volilna komisija je začela poslati v nedeljo šele ob 10. uri.

JAVNO NASILJE (§ 83). ZLOBNO POSKODOVANJE TUJEGA IMETJA (§ 468).

V petek, 13. t. m., je planilo v Rojano v neko tobakarno par mestnih mladičev. Pograbili so »Edinosti«, ki so bile na prodaj, in jih raztrgali. Nato so odšli. V soboto, 14. t. m., so se povrnili zopet na lov »Edinosti«. To pot pa listov niso raztrgali, marveč jih odnesli in na ulici prodajali. Kdor je list kupil, je dobil brco ali klofuto. Nekega starčka so udarili s tako silo, da je treščil ob tla in se poškodoval. V ponedeljek, 16. t. m., se je neki orožnik v Rojano javno izrazil: »Qui non si deve più parlare slavo!« (Tu se ne sme več govoriti slovenski!)

JAVNO NASILJE (§ 83). MOTENJE VERE (§ 122 b). JAVNO NASILJE (NEVARNA GROZNJA § 99).

V nedeljo, dne 8. t. m., pozno zvečer so vdrli fašisti v župnišče v Sovinjak v Istri. Gospod župni upravitelj L. Dukić je bil odsoten. Zlostavljali so njegovo sestro, premetali vse njegove privatne stvari ter odnesli iz uradnega pečat. Ko so odhajali, so izjavili, da se povrnejo v večjem številu, da obračunajo z župnikom. Ko so stanovalci navzočega

maršala prosili, naj posreduje, je maršal izjavil: »Cosa posso fare io?« — V torek, 10. t. m., so prišli fašisti zopet v vas in odnesli iz cerkve podstavek hrvatske bogoslužne knjige ter zažgali z njim kres na trgu pred cerkvijo. V cerkvi so zamazali hrvatske napise na križevem potu. Gospoda župnega upravitelja so zasledovali z bombami, toda k sreči jim je ubežal.

ZLORABA URAĐNE OBLASTI (§ 101). JAVNO NASILJE (§§ 1 in 15 zak. od 26. 1. 1907).

Pri 46. volilni sekciji na Katinari je volilna komisija očitno uganjala pasivno resistenco. Zavlačevala je volitve z namenom, da bi utrudila volilce. Vsi tedaj je bilo ob 10. uri zvečer, ko so zaključili volitve, še mnogo volilcev pred voliščem, kateri niso mogli več glasovati. Na ta način je prišlo najmanj 150 volilcev ob svoj glas.

Okoli 2. ure popoldne je pridrvel iz mesta tovorni avtomobil, poln nepoznatih mladih gospodov, ki so napadli ljudi in jim trgali iz žepov volilne legitimacije. Nekateri volilci so pobrali na cesti nekaj kosov in jih predložili volilnemu komisariju, ki je pa izjavil, da ne more proti temu nič storiti. Tudi organi za javno varnost so bili sprčo nasilstva pasivni. Zgodilo se je celo, da je neki volilec enega izmed napadalcev sam pograbil in izročil maršalu.

Našim zaupnikom!

Še je prezgodaj, da bi se izpregovorila končna beseda o prvih italijanskih volitvah na našem ozemlju. Tudi z nasilstvi in grozodejstvi, ki so jim te volitve bile in so jim še v povod, a naše ubogo ljudstvo v nedolžno žrtev, se more zasedaj pečati samo kronika. Prizadetim se mora pomagati in se pomore. Za to jamči čast našega naroda.

Ali volilno delo še ni končano. Kajti, — če smo že povzdignili prve glasove obtožbe in če bomo, kakor zahtevajo naša čast, naša pravica in naša korist, hoteli pred najširšo javnostjo nastopiti in obveljati kot obtožitelji —, potem bomo morali svojo obtožbo opreti na granitno podlago točno in podrobno navedenih in dokazanih dejstev.

Naši nasprotniki, sinovi naroda, ki je prožet tradicionalne politične spretnosti, se že oprijemljejo tistega načela, ki jim je v vsakem sporu prvo: *Prendere il tratto avanti!* Reci, da ti ne poreče: v besedah in dejanjih! Če nismo tako spretni, moramo biti toliko bolj stvarni in temeljiti. Proti nasilju pravica, proti besu metodčnost!

In zato se pozivajo vsi naši zaupniki, naj hitro, a vendar natančno in skrbno zberejo vse podatke o krivicah, goljufijah in nasiljih, ki so vzrok, da mišljenje in volja našega ljudstva posebno v Istri in na tržaškem ozemlju nista mogla priti pri volitvah do pristnega neoviranega izraza.

V prostorih uredništva »Edinost« se odpre poseben oddelek našega tajništva, »za volilni protest«, in tja naj se prinesejo ali pošljejo vsa poročila, ali čim prej mogoče, ker mora protest biti do gotovljen do konca tega meseca.

Odbor Pol. društva »Edinost«.

Po volitvan.

Volitve v državni zbor so zaključene. Splošen njihov izid ni še znan, toda v splošnih obrih se že ve, kako je končal volilni boj. Težko je mirno presojati številke, ki ležijo pred nami, ker se je nemogoče otrestiti ogorčenosti: številke, ki nam kažejo glasove jugoslovenskih volilcev v Italiji, so kakor kaplje srčne krvi našega ljudstva. Volitve v Istri in tržaški okolici so se vršile pod najhujšim in najbolj barbarskim terorjem, ki si ga more človek misliti v civilizirani državi. Vsaka glasovnica z lipovim cvetjem, ki je padla v volilno žaro v krajih, kjer je divjalo in gospežovalo brutalno nasilje, vsak glas v skupnem številu volilnih glasov v teh krajih, predstavlja po enega junaka in mučenika.

Koliko jih je, priprostitih kmetičev in bornih delavcev, ki so žrtvovali na narodni oltar s svojim glasom vse svoje premoženje, koliko jih je, ki se ozirajo s solznim očesom na pogorišča, kjer so stale še v soboto njihove hiše, zidane s krvavimi žulji njihovih rok! Koliko jih je, ki ječe vklejeni kakor najhujši zločinci po ječah, izpostavljeni zasramovanju in pretepanju, lačni in žejni in daleč od svojih mater in otročičev! In koliko jih krije črna zemlja, ki je sprejela njihova mučeniška telesa ob grohotu ubijalcev...

Prekrižajte se, Jugosloveni Goriške, Trsta in tužne Istre ob spominu na naše mrtve mučenike, odkrijte se pred našimi živimi mučeniki! —

Nedeljske volitve so bile za ves naš narod v Italiji težka preizkušnja. Prestala smo jo častno in dostojno zrelega naroda. Števila posameznih izidov niso ta-

ka, kakor bi morala biti, če bi se bile volitve vršile, kakor bi se morale v vsaki urejeni državi, toda vendar so taka, da opravičujejo neomajno vero v našo življenjsko moč. V Trstu, kjer bi bili morali dobiti enega poslanca, če bi se ne bila vršila nezaslišana nasilja v slovenskih volilnih okrožjih, smo dosegli, vkljub pomanjkljivi pripravi in organizaciji, ki bi nam bila lahko ohranila nekoliko tišoč slovenskih glasov, kateri so bili oddani za Italijana Bombaccija, vkljub bombam in revolverjem skoraj 3000 glasov.

V Istri je italijanski blok sezidal svoj zmagi na ruševinah naših vasi in na krvi jugoslovenske raje, kateri je bila nasilno vzeta ne samo volilna pravica, temveč tudi pravica svobodnega državljanstva. In vkljub vsem grozotam, katerih se bodo spominjali otroci otrok istrskih mučenikov, je vendar naš narod v Istri volil, kjer je le mogel. Nismo dobili štirih poslancev, kakor bi jih bili morali, če bi se bile volitve vršile pravilno, to se bomo zavedamo se s ponosom, da je bil naš eden poslanec izvoljen v razmerah, v katerih je naš narod dokazal, da ga ne bo mogel zatrepi niti najbolj divji teror.

Na Goriškem kjer se je izvrševal teror v manjši meri nego v Istri in Trstu, so volitve pokazale svetu resnično razmerje med nami in Italijani. »Piccolo« pravi, da ljudje okoli italijanskega bloka niso dovolj »energični« delovali in imenuje izid volitev »poguben poraz«, ki da ga je zakrivila lahkomišljenost s katero se je zdel volilni boj. Resnica pa je ta, da je izid volitev na Goriškem izraz prave volje tamošnjega jugoslovenskega in italijanskega prebivalstva. Dejstvo, da bo Goriška zastopana po 4 jugoslovenskih poslancih in enem komunističnem, ali celo, kakor nekateri smatrajo po 5 jugoslovenskih poslancih, po-

KRVAVE VOLITVE.

Giolitti je razposlal 12. t. m. prefektom ter glavnim civilnim komisarjem v Trstu, Tridentu in Zadru okoliščino, naj ukrepanje vse potrebno, da bo vsem strankam brez razlike zagotovljena popolna volilna svoboda. Strahovanje in grožnje tvorijo zločin! Storiteli se morajo izslediti in takoj izročiti sodišču. Varstvo svobode glasovanja mora biti v nedeljo zagotovljeno za vsako ceno. Vsaka negotovost, slabost ali prizanesljivost s strani podrejenih oblastev bo neopravičljiva.

Na podlagi te okrožnice je doživelo naše istrsko ljudstvo volitve, polne najhujših grozodejstev, polne najtežjih, najbolj ostudnih nasilstev. Fašisti in javni organi so teptali v boju zoper naše ljudstvo z nogami vse zakone, izvrševali nad našimi ljudmi zločine, ki bi bili v vsaki državi, neseči še trohico civilizacije v sebi, nemogoče.

Kje najdete med civiliziranimi narodi deželo, kjer bi predsedniki volilnih komisij silili svobodno državljane, naj volijo gotovo stranko, jim sledili v volilno sobico in jih tam strahovali? Kje najdete v Evropi deželo, ki bi dopustila sramoto, da se pretepa pred očmi oblastev svobodni državljani, ker so volili po svojem prepričanju?

V taki deželi živijo primorski Slovenci in Hrvati. Ta sramota se je dogodila pri nas, v Poreču, na dan 15. maja 1921.

Ali ste že slišali, da bi v deželi, katere je dotaknil le dih evropske kulture, orožniki, postavljeni za zaščitnike volilne svobode, trgli svobodnim volilcem glasovnice iz rok in jih silili z bombami v rokah, da glasujejo proti svojem prepričanju?

To se je dogodilo na Primorskem, v Medulinu, Hreljih in Pomerju, dne 15. maja 1921.

Kje se nahaja ona dežela nekulture, ki bi mogla prenesti pekočo sramoto, da vlečejo orožniki v ječe volilce, ker glasujejo po svoji vesti in obstoječih zakonih? Kje najdete ono deželo surove, nasilne nezakonitosti, kjer bi častniki, ti vitežki branitelji domovinske časti v vseh državah sveta, stavili z brutalno silo volilec glasovnice v zavitek?

Volilni dan v Istri.

Boršt. Sekcija št. 35. Vpisanih volilcev 447, glasovalo 370. Dobili so: JNS 359 (s pref. gl. za Wilfana in Stangerja 357), komunisti 1, socialisti 2 in italijanski blok 2 glasova; 6 zavikov je bilo oddanih praznih.

Snočni »Piccolo« javlja, da je fašistovski blok v Istri dobil pet mandatov, a Jugoslov. nar. stranka enega (Dr. Wilfan).

meni uspeh, na katerega smo lahko ponosni.

Volitve v ostalih italijanskih pokrajinah

Volitve so se vršile tudi po ostalih italijanskih pokrajinah, kakor pri nas, v znamenju krvavega nasilja.

Vesti o fašistovskih atentatih, o spopadih, o prelivanju krvi, o preprečevanju volilne svobode so brezštevilne in — čeravno ne dosegajo grozot v meri kakor v tržaški okolici in nesrečni Istri — so vendar take, da bi se jih morala sramovati vsaka vlada, kateri je kaj do ugleda državne oblasti. Fašistovska nasilja v Neapolju in okolici, v Sirakuzi, po Umbriji, po mestih severne Italije in drugod so imela za posledico tudi velika števila človeških žrtev.

Kljub tem nasiljem ne bo zbornica postavljena tako, kakor so predvidevali fašisti, ki so pritisnili blokom italijanskih strank svoj žig in prevzeli sam vodstvo volilne bitke. Ljudska stranka se bo baje vrnila v sedanjo zbornico z enakim številom poslancev, kakor je bila zastopana v prejšnji. Smatra se, da njihovo število ne bo pod 100. Socialisti so dosegli, z ozirom na sedanje razmere, nepričakovane uspehe. Predvideva se, da bo v novi zbornici kakih 150 socialistov. Število komunističnih poslancev bo razmeroma majhno. Po doslej znanih izidih volitev se smatra, da jih bo kakih 15.

Odkrito moramo priznati, da nas vesti o izidu volitev v Italiji preseneča, kaj, kakor bodo gotovo osupnile tudi fašiste in iznenadile tudi Giolittija sramota, kateri ni gotovo mislil, da se bo vrnila tako močna opozicija v novo zbornico, vkljub vsem preventivnim ukrepom, katerih obliko si živo predstavljamo, ker smo jih tudi tukaj občutili, na lastni koži.

Vse to je doživelo naše ljudstvo pri nas, v Barbani, dne 15. maja 1921.

Kje je mogoče, razen v deželah podjarmljenih prekmorskih plemen, da se postavijo vprico oblastev skupine neodgovornih mladeničev in strelske vrste in otvorijo ogenj na neoboroženo, nezaščiten množico volilcev, čakajočo pred voliščem, da pristopijo h glasovanju?

To je mogoče pri nas na Primorskem. Zgodilo se je v Marezigah, dne 15. maja 1921.

Premišljujete zgodovino najbolj surovih političnih režimov, spomnite se najbolj divjih in barbarskih nasilstev ogrske strahovlade grofa Tisza, listajte po krvavi zgodovini mučeniških Ircov in povejte, kje in kolikokrat se je tedaj dogodilo, da bi zažigali volilcem njihove hiše, ker so volili po svojem prepričanju!

To sramotno barbarstvo je moralo doživeti naše ljudstvo v Istri.

Pred večeršnjim so požgali fašisti v Čezarjih našim kmetom pet hiš.

Tako se vrsti nasilje na nasilje, zločin na zločin po celi istrski deželi.

In če čitamo danes v laških listih vest, da je fašistovski blok dobil v Istri pet mandatov, potem moramo pač izjaviti, da je gospoda dvignila svoje mandate iz krvi našega ljudstva, iz solz, nesreče in bede naših istrskih kmetov. Vaša zmagava se vije zmagoslavno na razvalinah in podrtijah sreče nešteti kmečkih družin. V vaš zmagoslavni krik, v vaše pesmi in vašo godbo se meša stokanje nedolžnih kmečkih otročičev, jok nesrečnih žena in mater, plakajočih nad nesrečo svojih dragih. Svojo zmagi ste odkupili s svojo sramoto.

V taboru naših nasprotnikov, v vsej italijanski javnosti ne srečaš, ljudstvo, niti ene besede obžalovanja, niti ene besede opravičbe, niti ene besede tolažbe. Mesto obžalovanja nas bodo napadali, ker Te branimo nas bodo naskakovali.

Vendar zavedaj se, ljudstvo, da ne boš doživelo sramote, da bi Te nehali braniti in zagovarjati. Naj store, kar hočejo, naj svoja nasilstva kronajo z zadnjim nasilstvom, mi bomo do zadnjega stali trdno ob Tvoji strani.

V Istri:

Boršt. Sekcija št. 35. Vpisanih volilcev 447, glasovalo 370. Dobili so: JNS 359 (s pref. gl. za Wilfana in Stangerja 357), komunisti 1, socialisti 2 in italijanski blok 2 glasova; 6 zavikov je bilo oddanih praznih.

Snočni »Piccolo« javlja, da je fašistovski blok v Istri dobil pet mandatov, a Jugoslov. nar. stranka enega (Dr. Wilfan).

Na Goriškem:

Dutovlje. Vpisanih 232, volilo 222. Dobili so: JNS 181, komunisti 30 in italijanski blok 4 glasove; praznih kuvert je bilo 6, neveljavni 1 glas.

Siklo. Vpisanih 137, volilo 110. Dobili so: JNS 106, komunisti 4 glasove.

Povir. JNS 188 (137 pref. za Wilfana, 11 za Ščeka), komunisti 56 (52 pref. za Tuntarja) in italijanski blok 1 glas (pref. za Cosola); 2 kuverti sta bili prazni.

Tomaj. JNS 273, komunisti 28 glasov.

Štorje. JNS 204 (Wilfan 184, Podgoričnik 3), komunisti 4, neveljavni 1 glas.

Budanje. JNS 191, socialisti 47.

Jugoslavija

Svečana otvoritev italijanskega konsulata v Splitu

SPLIT, 16. (S.) Danes se je svečano izobesila državna zastava na palači italijanskega generalnega konsulata. Na povabilo generalnega konsula vit. Amadorija so se svečanosti udeležili vsa tamkajšnja civilna in vojaška oblastva, vsi častniki vojne ladje »Puglia« in odposlanstva mornarjev. Med udeleženci sta bila tudi načelnik dalmatinske deželne vlade Desnica in poveljnik italijanske eskadre v Splitu kapitan Denti di Pirino. Oddelek mornarjev je izkazal zastavi vojaško čast. Hitro po tem, ko je bila razobešena italijanska zastava, sta bili na doljnem balkonu razobešeni jugoslovenska in italijanska zastava. Pri sprejemanju, ki se je vršilo v konsulat, je vit. Amadori napil kralju Petru, prestolonasledniku in dobremu miru v Dalmaciji. Načelnik deželne vlade Desnica je napil v odgovoru italijanskemu kralju ter kulturnim in gospodarskim odnosom med Italijo in Dalmacijo.

Anglija

Spor med Anglijo in Francijo

Radi Gornje Šlezije je nastal med Anglijo in Francijo resen spor, vsled katerega se bo morala sklicati nova medzavezniška konferenca. Znani govor, ki ga je imel Lloyd George v doljni zbornici, je bil obrnjen neposredno proti Poljski, ali jasno je bilo takoj, da so bile njegove besede obrnjene proti Franciji. Francija je Lloyd Georgeu odgovorila skozi usta ministrskega predsednika Brianda. Briand je dal svojem odgovoru obliko častniškega pogovora, ki je bil objavljen v pariškem listu »Le Temps«.

Jedro nasprotja med Anglijo in Francijo glede tega vprašanja je tole: Lloyd George je v svojem govoru javno povedal, da je Anglija za to, da se Gornja Šlezija ima priključiti k Nemčiji. Francija je nasprotnega mnenja in zahteva, da se Gornja Šlezija mora razdeliti med obe državi na podlagi izida ljudskega glasovanja. Lloyd George je rekel, da bodo morale nemške čete napraviti red v Gornji Šleziji, ako tega medzavezniške čete ne bodo mogle storiti. Francoska vlada pa je izrečno izjavila, da Francija ne bi mogla v nobenem slučaju trpeti nemških čet na ozemlju ljudskega glasovanja. V istem času, ko si francoski general Lerond, poveljnik medzavezniških čet v Gornji Šleziji, prizadeva, da bi Poljake pomiril in s tem rešil položaj, daja Lloyd George Nemcem javno pogum in jih javno junači.

Nesporazum med Francijo in Anglijo je, kakor se vidi, precej globok. Gornja Šlezija pa je le navidezni vzrok tega nesporazuma. Na drugi strani pa se lahko reče, da je nasprotje med tema dvema državama nekaka kronična bolezen v odnosih med zaveznicami, odkar so podpisali versailleski mir. Gre za spor med dvema imperializmoma, ki ne moreta ostati med seboj v soglasju, ker imata dva zelo različna cilja. Dočim gre Franciji le za to, da ostani Nemčija potlačena brezobzirno po pravilih versailleske mirovne pogodbe, in vidi v njej edino resno nevarnost za Evropo in »civilizacijo« (t. j. francosko) v Nemčiji, predvidevajo Angleži že sedaj vojno z Rusijo. Franciji so potrebni zavezniki proti Nemčiji. To ulogo naj bi igrala Poljska, Anglija pa išče že sedaj zaveznike proti Rusiji. To pa bi mogla biti le Nemčija, seveda močna in bojevit. Nemčija. Dasi je Lloyd George izjavil, da morajo zavezniki biti pravični tudi tedaj, ko versailleska pogodba govori v prilog Nemcem, je vendar jasno, da je njegovo pravicoljubje glede Gornje Šlezije le posledica njegovega strahu pred Rusijo.

Kljub vsemu pa so Angleži uvideli, da bi Nemci znali ta položaj izrabiti in vdreti v Gornjo Šlezijo, kar bi gotovo povzročilo nevarne zapletaje in nov požar v Evropi. Vsled tega so postali bolj spravljivi, kakor kažejo brzojavne vesti, ki sledijo.

Angleži za poravnavo spora radi Gornje Šlezije

LONDON, 17. Diplomatski dopisnik lista »Daily Chronicle« pravi, da je splošna želja, naj bi se nesoglasje radi Gornje Šlezije čim prej poravnalo. Nekatere dobro obveščene osebe v Londonu menijo, da so se nekatera mesta Lloyd Georgeovega govora slabo razumela. »Times« pravi, da ni še znano, ali bodo Zedinjene države na prihodnjem sestanku zaveznikov zastopane. Vsled tega se ne more reči, ali se bosta Lloyd George in Briand pogajala sama ali pa se bo vršila nova konferenca vrhovnega sveta. Vesti, ki so prišle v Londonu, pravijo, da so odšli novi oddelki nemških prostovoljcev na ozemlje ljudske

coskih listov, češ da je lord Abernon izjavil, da se bo Gornja Šlezija dala Nemčiji, ako ta poslednja točno izvrši versaillesko mirovno pogodbo, pravi »Times«, da je izvedel od zanesljivih strani, da so te vesti neresnične. Lord Abernon je nemški vladi le dal razumevati, da mora napraviti lep začetek s tem, da izvrši brez pridržka vse določbe premirja. »Daily Chronicle« pravi, da je angleški zastopnik v medzavezniški komisiji odločno protestiral proti nemškim bandam v Gornji Šleziji.

Za enodušnost v medzavezniški komisiji

PARIZ, 16. List »Journal« pravi, da so prizadete vlade poslale svojim zastopnikom v Gornji Šleziji nova navodila. V teh navodilih priporočajo posamezne vlade, naj si medzavezniška komisija prizadeva, da bodo njena poročila enoglasno sklenjena. Naloga ministrskih predsednikov bi bila na ta način mnogo enostavnejša.

Francija

Jonnart - francoski poslanik pri Vatikanu

PARIZ, 17. Še tekom današnjega dneva bo Jonnart imenovan za francoskega poslanika pri Vatikanu. Jonnart pojde na svoje mesto že prihodnji teden.

Rusija

Odnosaji med Rusijo in Romunsko

PARIZ, 17. »Petit Parisien« poroča, da je poslala romunska vlada noto, v kateri izjavlja, da s pojasnili, ki jih je dala romunska vlada o dogodkih ob Renu, ni zadovoljna. Sovjetska vlada se dalje pri- tožuje proti temu, da je Romunska dovolila enemu delu čet generala Petljure, da je prekorajčil romunsko mejo in se zatekel na romunsko tla in to pod varstvom romunskih čet. Moskvska vlada upa, da Romunska ne bo več dovolila, da bi se pustolovci kakor Petljura zatekali na njeno ozemlje.

Domače vesti

Izjava. K članku »Come scrivono gli avvocati slavi« v »Piccolo« z dne 14. 5. 1921, v katerem je objavljena moja izjava obenem z izjavo g. dr. Slavika o znanem incidentu slovenskega telefonskega pogovora na sodišču, Vas prosim, da objavite sledeče pojasnilo z moje strani.

Incident sam smatram za pojasnjen in rešen. Čutim se pa dolžnega podati javnosti predležeče pojasnilo iz razloga, ker je obenem z mojo izjavo, bila objavljena tudi izjava g. dr. Slavika in ste obe izjavi pospremljeni s posebnim komentarjem, kateri komentar bi znal postaviti mene pri tistih mojih sorojakih, ki me ne poznajo osebno, v nekako čudno luč. Ko se je ta naravno malenkostni incident posebej po članku »Piccola« umetno razblinil v nekako politično afero, sem se jaz posvetoval z g. dr. Slavikom.

Domenila sva se, da podava vsak s svoje strani izjavo o svojem incidentu, katero sva si medsebojno prečitala. Kakor g. dr. Slavik, sem tudi jaz nesel svojo izjavo osebno na uredništvo. Pri tej priliki govoril sem z enim g. urednikov, kateremu sem izjavil, da je po mojem mnenju uredništvo »Piccola« z ozirom na očitjanje, da sem človek, kateremu manjka elementarna vzgoja, nevbogljiv pred zakonom in politični provokator, dolžno, da mi da pismeno zadoščenje s tem, da moja izjavo objavi.

Na to je nastala med menoj in urednikom daljša debata. Da mu dokažem, da se ni šlo za nobeno politično provokacijo ali sovražstvo proti italijanskemu narodu z moje strani, opozoril sem ga na svoje postopanje tekom vojne, kjer sem na stotine in stotine Italijanov pred avstrijskimi vojaškimi sodišči branil v političnih procesih v času največjega političnega preganjanja, ter sem sam bil vsled tega izpostavljen »raportom« pred vojaškimi oblastvi.

V nadaljni dokaz svoje trditve sem dostavil, da sem in ostanem Jugosloven, da pa nisem aktivni politik, ker mi za to manjka usposobljenost in poleg tega tudi formalni predpogoji, ker sploh še nisem v volilnem imeniku.

Obžalujem, da je urednik »Piccola« izločil v komentarsko svrhu le en stavek iz najinega pogovora, davši istemu povsem drug pomen in se ni oziral na resnično vsebino in smisel debate, katera je končno imela popolnoma pravičen značaj. — Z odličnim spoštovanjem odvetnik dr. Egon Starč.

Opomba uredništva: Objavljamo to izjavo, četudi bi bilo to prav za prav nepotrebno. Kajti gospod dr. Starč je obče znan kot zaveden Jugosloven in je celo v italijanski javnosti radi svojega značaja visoko čislán. Pa saj so nam že iz slučaja Virgilija Ščeka dobro znana nečedna sredstva, katerih se poslužuje »Piccolo« v borbi proti našim ljudem.

Ali so pri »Piccolu« — učeni! V podeljkovi številki pripominja »Piccolo« k svojem poročilu o uspehu volitev, da nima še poročila iz — Logatca lma pač v svojem zmagoslavju velik — apetit. Tudi Logatca bi se mu zahotel! Priporočamo mu pa, naj se namaže s tistim mazilom, ki se mu pravi — potrpljenje. Kajti moral bo še dolgo čakati na poročilo iz — Logatca.

Fašisti in Zveza pomorščakov. Včeraj okoli poldne je oddelek tukajšnjih fašistov vdrl v prostore Zveze pomorščakov v ul. S. Nicolò 12 in zasedel vse urade. Fašisti so prišli pod vodstvom nekega Cosmina, ki je član Zveze pomorščakov in obenem fašist. Navzočim urednikom so fašisti rekli, da so prišli po zahtevo več pomorščakov, ki hočejo, da se morajo blagajne Zveze pregledati in sploh kontrolirati. Govori se, da je dala povod fašistovski zasedbi vest o podobni zasedbi Zveze pomorščakov v Genovi s strani mornarjev. Zastopnik Zveznega tajnika kap. Biffija Venturilli, ki je bil poklican telefonično, ni mogel priti, ko ga je napadla na ulici gruča mladeničev. Medtem je po ukazu kvestorja prišlo na lice mesta močno število stražnikov, ki so prečitali fašiste o potrebi, da zapuste Zvezne urade. Ko se je raznesla vest o fašistovski zasedbi med mornarji, so se nekatere posadke začele izkrcavati s parnikov in znak protesta. Tudi vsled Zveznega posredovanja so se mor-

Zelezničarska stavka. Včeraj se je vršilo v dvorani Dante zborovanje stavkoječih železničarjev, na katerem je bil izključen iz organizacije fašist poročnik Farina, vodja oddelkov, ki imajo nalog, da preprečijo krumirstvo. Namesto da bi bil preprečeval krumirstvo, se je sam javil na delo. Po pozivu na disciplino in sporočilu, da se vrše pogajanja v Rimu, se je zborovanje zaključilo.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico naznanja vsem onim, ki so se priglasi pevskemu zboru, da se bo prva pevka vaja vršila jutri, v četrtek dne 19. t. m. ob 6 pop. v svetoivanškem »Nar. domu«.

Odborova seja Političnega društva »Edinost« bo v petek, dne 20. maja ob 15 uri. Vabljeni so vsi odborniki in zaupniki. — Predsednik.

Glasbena Matica. Jutri ob 19'30 odborova seja.

Uradne vesti

Za vinogradnike. Vsak vinogradnik, ki poseduje kak vinograd tostran carinske meje, bo moral to po § 57 carinskega zakona naznaniti najkasneje do 15. julija t. l. finančnemu inspektoratu v Trstu na Corso Cavour (bivša ul. Stazione) 6 III. vrata 45. Predložiti bo moral tudi zapisnik pogodbe iz leta 1920 in povedati katastralno občino, v kateri se nahaja vinograd, kakor tudi številko dotičnega kosa in v ta namen predložiti posestni list. Razen tega se bodo morali našteti poslopja in prostori, v kateri se bo maslilo grozdje oziroma delal vinski mošt, kraj, kjer se bo hranil mošt in tozadevni sodi za vino ali vinski mošt. Tudi vsak, kdor nabavi grozdje za izdelovanje vinskega mošta ali za masčenje iz vinogradev tostran carinske meje, mora to naznaniti, kakor je zgoraj omenjeno. Povedati se mora tudi, ali je vino namenjeno za domačo rabo ali za izvažanje onstran carinske meje.

Iz tržaškega življenja

Ranjen med konfliktom. Pred snočnim okoli 12. ure je bil pripeljan v tukajšnjo mestno bolnišnico 25 letni železničar Ivan Magajna iz Sv. Križa pri Trstu. Tam službojuči zdravnik je ugotovil, da ima lahko rano na palcu leve noge. Magajna, ki je bil sprejet v IX. oddelek, je pravi, da je bil ranjen v istem kraju med konfliktom z fašisti in nekimi mladeniči.

Pod avtomobil je prišel. Pred včerajšnjim je podrl neki avtomobil na tla 37 letnega Edvarda Padovana iz Fiumicella. Pri tem je dobil več zunanjih in notranjih poškodb. Pripeljan je bil v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v IX. oddelek.

Se o skrivnostni smrti. V včerajšnji številki »Edinosti« smo poročali, da ni še dognano, sta se li komisar Afrič in njegova ljubljenska sama zastrupila ali pa sta umrla po nesreči. Včeraj sta bila raztelešena in zdravniki so

Insertirajte v »Edinosti«

Dejstva zagotovljajo, da niso besede

najnižje cene največja izbira

najtočnejša postrežba

pri

CORSO V. E. III.
šte. 16.

ÖHLER

CORSO V. E. III.
šte. 16.

PRODA SE VILA v Miramaru. Pojasnila v ulici SS. Martiri 26. III. (800)

Javna ljudska knjižnica v Nabrežini

vprizori

v nedeljo, dne 22. maja 1921 ob 17 uri na glavnem trgu (369)

JAVNO TOMBOLO

s sledečimi dobitki:

Cinkvina 200 Lir
Tombola 300 Lir

Prej in po tomboli javen ples.

K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

(372)

VILA

v Laškem pri Celju, je na prodaj. K vili spada lep sadni vrt, njiva, travnik in del gozda. Pojasnila pri M. POHL, Laško.

Proda se

iz proste roke v najlepši solnčni legi se nahajajoča HIŠA v najboljšem stanju, s tremi stanovanji, s prostornim, lepim vrtom in travnikom s sadnim drevjem. - Natančna pojasnila daje hranilnični uradnik FRANCE KOS v Idriji. (370)

Krvavečega srca sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je najim nad vse ljubljeni, nepozabni, edini sluga

BOJAN

preselil dne 5. maja v nežni dobi 5 let med nebeške krilate. — Pogreb se je vršil v soboto 7. t. m. ob 5. uri popoldne.

V KAMNIKU, dne 7. maja 1921.

Neutolažljiva:

Dr. Fran Trampuž, odvetnik, oče Miljutina Trampuž, mati. Rodbina Znidaršič v Matenjavici. (371)